

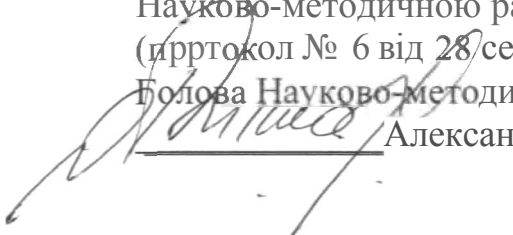
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол № 6 від 28/серпня 2024 р.)

Голова Науково-методичної ради

Александр ПНЖОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

спеціальність: 073 Менеджмент

спеціалізація/ освітньо-професійна програма: Менеджмент у спортивній
діяльності

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ЦС2

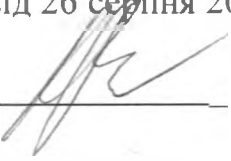
мова навчання: українська

РОЗРОБНИКИ:

Довбенко Тетяна Володимирівна, старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, tdovbenko@uni-sport.edu.ua

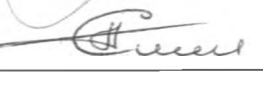
РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою соціально-гуманітарних дисциплін
(засідання кафедри від 26 серпня 2024 р., протокол № 10)

Завідувач кафедри професор Василь КОЗЬМА

ПОГОДЖЕНО:

Начальник
навчально-методичного відділу Ольга Д'ЯЧЕНКО

Начальник відділу
забезпечення якості вищої освіти Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Навчальна програма «Українська та зарубіжна культура» покликана в процесі освоєння даного курсу, дати студенту базові знання про історію розвитку української та зарубіжної культури, базові знання про передумови формування, генезис, основні етапи розвитку та особливості зарубіжної та української культури; базові знання про основні форми сучасних художньо-естетичних і соціокультурних практик та нові мистецько-культурні явища; базові уявлення про основні етапи розвитку світового та українського мистецтва, сучасні наукові концепції, в межах яких здійснюється їх вивчення, основні мистецькі напрямки та постаті, які визначали їх розвиток; базові уявлення про історію розвитку та функціонування українського та зарубіжного культурного простору, його генезу та сучасний стан; особливості культурних систем та інституцій; ціннісно-сміслові та знаково-комунікативні механізми, що регулюють культурну практику взаємодії людей і спільнот на кожному конкретно-історичному етапі розвитку. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Серед основних тем: культура європейського середньовіччя, культура Давньої Русі, культура європейського Відродження, феномен бароко в українській культурі, західноєвропейська культура XIX століття, українська культура XIX століття.

Abstract of the discipline. The curriculum "Ukrainian and Foreign Culture" is designed to give the student basic knowledge about the history of the development of Ukrainian and foreign culture, basic knowledge about the prerequisites for the formation, genesis, main stages of development and features of foreign and Ukrainian culture; basic knowledge of the main forms of modern artistic, aesthetic and socio-cultural practices and new artistic and cultural phenomena; basic ideas about the main stages of the development of world and Ukrainian art, modern scientific concepts within which their study is carried out, the main artistic trends and figures that determined their development; basic understanding of the history of the development and functioning of the Ukrainian and foreign cultural space, its genesis and current state; features of cultural systems and institutions; value-semantic and sign-communicative mechanisms that regulate the cultural practice of interaction between people and communities at each specific historical stage of development. The scope of the discipline is 3 ECTS credits. Among the main topics: the culture of the European Middle Ages, the culture of Ancient Russia, the culture of the European Renaissance, the baroque phenomenon in Ukrainian culture, Western European culture of the 19th century, Ukrainian culture of the 19th century.

Мета навчальної дисципліни – сформувати у здобувача вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» ряд загальних компетентностей, які достатні для виконання професійних обов’язків за обраною спеціальністю;

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент» для першого (бакалаврський) рівня вищої освіти за спеціальністю Менеджмент у спортивній діяльності

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.	
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.
ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
ЗК6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК12	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК14	Здатність працювати в міжнародному контексті.

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	4	0	32	0	54	90
Заочна	2		10	0	78	90

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова

Передумовою для вивчення навчальної дисципліни є успішне опанування програми з історії України для учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Програма навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання \ повторний курс			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л.	прак.	с. р.		л.	прак.	с. р.
Тема 1. Вступ. Поняття феномену культури.	4	2	2	-	4	2	-	2
Тема 2. Ранні форми культури прадавніх культур. Антична культура.	6	-	2	4	6	-	-	6
Тема 3. Джерела формування української культури	8	-	4	4	8	-	2	6
Тема 4. Міфологічний простір давніх слов'ян.	6	-	2	4	6	-	-	6
Тема 5. Культура європейського Середньовіччя	8	2	4	4	8	-	2	6
Тема 6. Культура Київської Русі.	6	-	2	4	6	-	-	6
Тема 7. Культура європейського Відродження.	8	-	2	6	8	-	2	6
Тема 8. Українська культура ранньомодерної доби	6	-	2	4	-	-	-	6

Тема 9. Культура європейського Просвітництва.	8	-	4	4	8	-	2	6
Тема 10. Феномен бароко в українській культурі	6	-	2	4	6	-	-	6
Тема 11. Західноєвропейська культура XIX століття	8	-	4	4	8	-	2	6
Тема 12. Українська культура XIX століття	6	-	2	4	-	-	-	6
Тема 13. Глобальні проблеми сучасної світової культури	6	-	2	4	6	-	2	4
Тема 14. Основні напрями розвитку української культури XX – початку XXI століть	6	-	2	4	6	-	-	6
Усього годин	90	4	32	54	90	-	12	78

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Вступ. Поняття феномену культури.

Поняття культури та його багатозначність. Основні функції культури. Морфологія культури. Основи періодизації культури. Предметне поле та завдання культурологічних досліджень. Основні етапи антропосоціогенезу. Поняття неолітичної революції. Міфологія як історично перша форма світогляду. Проблема виникнення мови. Генезис моральної свідомості та мистецтва.

Тема 2. Ранні форми культури прадавніх культур. Антична культура.

Поняття неолітичної революції. Міфологія як історично перша форма світогляду. Проблема виникнення мови. Генезис моральної свідомості та мистецтва.

Поняття “антична культура”. Взаємозв’язок античної культури з культурами Стародавнього Сходу. Специфічні риси античної культури. Культура Стародавньої Греції. Основні етапи розвитку давньогрецької культури. Давньогрецька релігійна міфологія. Література. Філософія. Давньогрецьке мистецтво. Культура Стародавнього Риму. Вплив давньогрецької культури на культуру Стародавнього Риму. Самобутність давньоримської культури. Римське право. Особливості релігійних вірувань. Наука і філософія. Розвиток давньоримської літератури. Давньоримське мистецтво. Періодизація культури Античності. Загальна характеристика міфології Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Мистецтво Стародавньої Греції та Стародавнього Риму.

Філософія як особлива форма культури Античності.

Тема 3. Джерела формування української культури .

Методологічні проблеми дослідження української національної культури, її сутнісні ознаки, характерні риси та особливості розвитку. Періодизація української культури. Проблема етногенезу українців у вітчизняній та зарубіжній історіографії. Міграційна та автохтонна теорії походження українського етносу. Історичні передумови формування українського етносу. Українська ментальність. Мізинська культура. Трипільська культура. Культура доби міді та доби бронзи. Кіммерійці. Залізний вік на Україні. Культурна спадщина скіфів. Племена сарматів та їх культура. Україна та велике переселення народів у II – IV ст.. Проблема генезису східнослов'янських племен. Зарубинецька і Черняхівська культури як свідчення високої культури антської доби. Побут та звичаї, релігійні вірування, усна народна творчість східних слов'ян. Походження етноніма “Русь”. Виникнення писемності у древніх русичів. „Велесова книга”.

Тема 4. Міфологічний простір давніх слов'ян.

Проблема генезису східнослов'янських племен. Держава Антів. Зарубинецька і Черняхівська культури як свідчення високої культури антської доби. Формування міжплемінних союзів у східних слов'ян. Побут та звичаї, релігійні вірування, усна народна творчість східних слов'ян. Походження етноніма “Русь”. Виникнення писемності у древніх русичів. „Велесова книга”. Структура міфологічного простору давніх слов'ян. Специфічні риси слов'янської міфології. Поняття фольклору та народної культури.

Тема 5. Культура європейського Середньовіччя.

Періодизація Середньовічної культури. Роль християнства у розвитку Середньовічної культури. Європейське середньовічне мистецтво: основні напрями. Становлення університетської освіти і науки в епоху Середньовіччя. Соціокультурна ситуація в середньовічній Західній Європі. Християнська теологія і церква, їх роль у становленні та розвитку культури Середньовіччя. Багатовимірність середньовічної культури. Середньовічна філософія. Патристика і схоластика. Августин Блаженний, Боецій, Тома Аквінський. Західноєвропейська наука. Алхімія як феномен середньовічної культури. Література і мистецтво. Середньовічний епос. Лицарський роман. Куртуазний роман. Поезія трубадурів і менестрелів. Лірика вагантів. Сатиричний епос. Творчість жонглерів, шпільманів. Фабльо, шванки, сірвенти. Романський стиль. Готичний стиль, його філософські засади. Особливості середньовічного живопису, скульптури. Вітраж. Жанри середньовічного театру.

Тема 6. Культура Київської Русі.

Суспільно-економічні та історичні передумови виникнення держави у східних слов'ян – Київської Русі. Розвиток міст, торгівлі, ремесла, землеробства як умови формування києворуської культури. Запровадження християнства у Київській Русі, його вплив на духовну культуру. Взаємозв'язок давньоруської культури з культурою Візантії. Розвиток писемності, церковнослов'янської мови як літературної мови Київської Русі. Зародження філософських знань. Митрополит

Іларіон. Головні ідеї праці “Слово про закон і благодать”. К. Туровський, К. Смолятич, Д. Заточник. Перекладна і паломницька література. Виникнення оригінальної києворуської літератури: літописи, ізборники, поучення, житія. “Слово о полку Ігоревім” як шедевр світової літератури. Розвиток освіти і наукових знань. Народна мудрість. Гуманістичні ідеали усної народної творчості. Архітектура і образотворче мистецтво. Особливості давньоруського малярства. Ювелірне мистецтво. Музика. Історичне значення культури Київської Русі. Галицько-Волинська Русь як культурна спадкоємиця Київської Русі. Духовна культура. Архітектура. Іконописні традиції. Мініатюра. Декоративне та ужиткове мистецтво. Галицько-Волинський літопис. Русь як соціокультурна система.

Тема 7. Культура європейського Відродження.

Християнська теологія і церква, їх роль у становленні та розвитку культури Середньовіччя. Багатовимірність середньовічної культури. Середньовічна філософія. Патристика і схоластика. Августин Блаженний, Боецій, Тома Аквінський. Західноєвропейська наука. Алхімія як феномен середньовічної культури. Література і мистецтво. Середньовічний епос. Лицарський роман. Куртуазний роман. Поезія трубадурів і менестрелів. Лірика вагантів. Сатиричний епос. Творчість жонглерів, шпільманів. Фабльо, шванки, сірвенти. Романський стиль. Готичний стиль, його філософські засади. Особливості середньовічного живопису, скульптури. Вітраж. Жанри середньовічного театру.

Ренесанс як перехідна епоха від середньовічної культури до культури Нового часу. Проблема змісту поняття “Відродження”. Новий ідеал людини. Гуманізм. Італійський Ренесанс. Періодизація і загальна характеристика. Проторенесанс. Розвиток літератури. Творчість Данте Аліг’єрі. Поема “Божественна комедія”. Гуманістичні ідеї у творчості Ф. Петрарки та Дж. Боккаччо. Філіппо Брунелескі та Леон-Батіста Альберті – основоположники архітектурного стилю Раннього Ренесансу. Високе Відродження. М. Кузанський, Л. Валла, П. Помпонаці – виразники гуманістичних ідей у філософії. “Титанізм” Відродження. Творчість Сандро Боттічеллі, Леонардо да Вінчі, Мікеланджело Буонаротті, Рафаеля Санті. Пізнє Відродження. Криза ренесансної культури. Маньєризм. Творчість Тіціана, Б. Челліні, Т. Тассо

Тема 8. Українська культура ранньомодерної доби.

Духовна культура українського народу XIV – першої половини XVII ст. Українська культура епохи бароко. Формування українського етносу в умовах польсько-литовського панування. Початок козаччини. Особливості релігійного життя. Берестейська церковна унія 1596 року, її причини та наслідки. Духовна культура українського народу: усна народна творчість, звичаї та обряди, освіта і наука. Олельковецький Ренесанс. Перекладна та літописна література. Зародження ідей гуманізму в українській культурі: Юрій Дрогобич, Павло Русин із Кросна, Лукаш з Нового Мяста. Архітектура. Малярство. Початок кириличного друкарства. Розвиток ідей Ренесансу та гуманізму в Україні. Освіта і наукові знання. Острозький культурно-освітній осередок. Братства та їх роль у розвитку української культури. Культурно-просвітницька діяльність братських шкіл. Київська колегія. Полемічна література: І. Вишенський, С. Зизаній, З. Копистенський, Г. і М. Смотрицькі, К. Т. Ставровецький. Христофор Філалет та

його твір “Апокрисис”. Книгодрукування. Іван Федорів. Острозька Біблія 1581 р. Церковна та культурнопросвітницька діяльність Петра Могили. Особливості ренесансної архітектури на Україні: “Золотий вік” львівського архітектурного Ренесансу. Розвиток малярства: жовківська, чернігівська, новгород-сіверська малярські школи. Театральне мистецтво: скоморохи, народна драма, шкільна драма (П. Беринда), віршована драма (І. Волков). Музика. Розвиток пісенної творчості: історичні пісні, думи. Українська професійна музика.

Тема 9. Культура європейського Просвітництва.

Північне Відродження: особливості та загальна характеристика. Й. Гутенберг: початок книгодрукування. Е. Роттердамський. Творчість У. Шекспіра, К. Марло, М. Сервантеса, Ф. Рабле. Соціальний утопізм Т. Мора. Гуманістичні тенденції в живописі: М. Дюрер, Г. Гольбейн Молодший, Л. Кранах Старший (Німеччина), Я. та Г. ван Ейк, Г. ван дер Гус, Л. Лейденський, П. Брейгель Старший, І. Босх, Я. Брейгель (Нідерланди), Ф. Клуе, Ж. Фуке (Франція), Ель-Греко (Іспанія). Реформація як етап на шляху культурної еволюції людства. М. Лютер, Ж. Кальвін. Гуманізм і реформація. Наукова революція. Формування класичної науки. Особливості розвитку художньої культури XVII ст. Бароко як світоглядна система і мистецький стиль. Особливості класицизму XVII ст. Н. Буало. Реалістичні тенденції в європейському малярстві. Караваджизм. П. П. Рубенс, Рембрандт, Х. Рібера, Д. Веласкес, Ф. Гальс, Н. Пуссен, К. Лоррен, Ж. де Латур. Розвиток скульптури та архітектури. Д. Л. Берніні, Ф. Борроміні. Утвердження нових жанрових форм в літературі: Лопе де Вега, Кальдерон, Д. Мільтон, П. Корнель, Ж. Расін, Ж. Б. Мольєр. Театральне мистецтво.

Тема 10. Феномен бароко в українській культурі.

Національно-визвольна війна українського народу (1648–1654 рр.) під проводом Б. Хмельницького проти іноземних поневолювачів. Поширення демократичних ідей в українській культурі. Культура козацької держави. Козацьке бароко. Самобутні риси культури Запорізької Січі. Освіта. Релігійні вірування запорізьких козаків. Народні пісні та думи. Кобзарство. Хореографія та пісенна творчість. Музична культура і театральне мистецтво. Іван Мазепа та його доба в європейській художній культурі. Розвиток освіти і наукових знань в Україні. Києво-Могилянська академія – важливий осередок духовного життя українського народу. Філософська думка в Україні: Т. Прокопович, Г. Кониський, Т. Щербицький. Культурно-просвітницька діяльність Г. Сковороди. Література доби бароко: творча спадщина І. Величковського, К. Зінов'єва, І. Галятовського. Козацькі літописи Г. Граб'янки та С. Величка. Розвиток книгодрукування. Запровадження гражданського шрифту в книгодрукуванні. Театральне мистецтво, розвиток шкільної драми. Вертеп. Кріпацький театр. Особливості українського архітектурного бароко. Формування української національної архітектурної школи: І. Зарудний, І. ГригоровичБарський, С. Ковнір. Архітектурні шедеври В. Растреллі в Україні. Розквіт дерев'яної архітектури. Скульптура. Й. Пінзель. Живопис: урізноманітнення жанрів. Жовківський культурний осередок: І. Шиманович, І. Руткович, Й. Кондзелевич, В. Петракович. Професійна музика. Музична освіта: М. Дилецький. Українська духовна класична музика. Творчість М. Березовського, А. Веделя, Д. Бортнянського.

Тема 11. Західноєвропейська культура XIX століття.

Суспільно-історичні передумови формування культури XIX ст. Особливості художньої культури. Художні стилі і течії у мистецтві XIX ст.: класицизм (“академізм” і “новий класицизм”), ампір, романтизм, реалізм (“критичний реалізм”, “натуралізм”), модерн. Пошуки нових форм художньої творчості. Імпресіонізм і постімпресіонізм. Символізм як передчуття кризи культури XX ст. Розквіт літератури та образотворчого мистецтва. Музична класика. Феномен Л. ван Бетховена. Особливості архітектури XIX ст. Еволюція театрального мистецтва Феномен європоцентризму. Західноєвропейське мистецтво XIX століття: основні напрями та представники. Науково-технічна революція та криза європейських наук. Періодизація української культури XIX століття. Дворянський період. Народницький період. Модерний період.

Тема 12. Українська культура XIX століття.

Соціально-політичні та історичні передумови розвитку української культури. Поняття “національно-культурного відродження”. Аналіз різних точок зору: М. Грох, Р. Шпорлюк, І. Лисяк - Рудницький. Генеза та періодизація національно-культурного відродження. Дворянський період відродження (1780–1840). Зародження української національної ідеї в середовищі дворянства. “Історія Русів” та її вплив на формування національної свідомості українців. Літературне відродження. І. Котляревський “Енеїда”. Формування української літературної мови. Харківський університет – головний осередок національного відродження. В. Каразін – архітектор відродження. Класицизм в українському мистецтві. Архітектура. Живопис. Декоративне і ужиткове мистецтво. Український романтизм – важливий чинник національного відродження. Народницький період національно-культурного відродження (1840–1880) та його особливості. Київські романтики та Кирило-Мефодіївське товариство. Т. Шевченко як виразник української національної ідеї та провідник відродження. М. Костомаров. “Книга буття українського народу”. Розвиток національної самосвідомості українців у 50-60-х роках. Громадівський рух. Значення творчості М. Драгоманова для розвитку визвольних ідей на Україні. Феномен українського театрального мистецтва: М. Кропивницький, М. Старицький, І. Карпенко-Карий, П. Саксаганський, М. Садівський. Український професійний театр у Галичині. Тенденції національного відродження в українській професійній музиці. М. Лисенко та його внесок у світову музичну культуру. Шевченкіана у творах українських композиторів. Розвиток хорового мистецтва. Реалізм в українському малярстві. Архітектура: ампір, еkleктизм, неокласицизм, віденське бароко.

Тема 13. Глобальні проблеми сучасної світової культури

Специфічні риси та загальні тенденції розвитку світової культури XX ст. Індустріалізація культури. Комерціалізація культури. Американізація культури. Феномен масової культури. Відкриття в галузі науки і техніки. Глобалізація культури. Модернізм як специфічний культурний феномен XX ст. Еволюція модернізму в художній культурі: експресіонізм, кубізм, футуризм, конструктивізм, імажинізм, абстракціонізм, дадаїзм, сюрреалізм, “концептуальне мистецтво”. Проблема глобалізації. Проблема мультикультуралізму. Проблема культурної універсалізації. Особливості літературних пошуків. Перегляд літературної форми.

Дж. Джойс, Ф. Кафка, М. Пруст. Література втраченого покоління: Е. М. Ремарк, Е. Хемінгуей. Література антиутопій: О. Хакслі, Дж. Оруел. Нова соціальнополітична, економічна і культурна ситуація у другій половині ХХ – початку ХХІ ст. Модернізм другої половини ХХ ст. Принципи мистецтва постмодернізму: відмова від художньої логіки, анти естетизм, усунення мистецтва, ерозія жанрів і стилів. Концептуалізм і його течії: боді-арт, ленд-арт, перфоменс, відеоарт. Нові форми художньої творчості. Архітектура, література, кіно, живопис, музика, телебачення доби постмодернізму. Феномен рок-культури. Контркультура. Молодіжні субкультури.

Тема 14. Основні напрями розвитку української культури ХХ – початку ХХІ століть.

Суспільно-історичні передумови розвитку української культури.. Тенденції розвитку та періодизація духовної культури України ХХ ст. Національно-культурний рух періоду Центральної Ради. Формування української національної школи. Створення української вищої школи. Заснування Української Академії Наук: В. Вернадський, Д. Багалій, А. Кримський, М. Туган-Барановський. Видавнича справа. Преса. Театр. Леся Курбас – визначний діяч українського театрального мистецтва. Олександр Довженко – основоположник українського кіномистецтва. Пожвавлення літературного життя. Діяльність літературних об'єднань “Плуг”, “Гарт”, “ВАПЛІТЕ”, “Молодняк”. Театральне мистецтво і музична культура. Діяльність музичного товариства ім. Леонтовича. Архітектура і образотворче мистецтво. Репресивні акції сталінізму та їх трагічні наслідки для української культури. “Розстріляне відродження”. М. Хвильовий, М. Зеров, О. Довженко – речники української національної ідеї.

Формування руху національного опору на ниві духовного життя. І. Дзюба “Інтернаціоналізм чи русифікація?”. Політична та культурно-просвітницька діяльність “шістдесятників”. Український культурний процес в еміграції.

Національно-культурне відродження в Україні у середині 80-х – на початку 90-х років та його особливості. Декларація про державний суверенітет України. Українська державність як необхідна передумова національно-культурного відродження. Перспективи розвитку української культури в ХХІ столітті. Модерн як проект національного культуротворення. Українська культура в ситуації постмодернізму. Специфічні риси українського постмодерну Українське мистецтво ХХ століття як частина світової художньої культури. Сучасні культурологічні проблеми європейської інтеграції України.

Секуляризаційні процеси і їх вплив на українську культуру. Українська церква і релігія в ситуації постмодернізму.

Проблеми розвитку української культури в контексті глобалізації та ідеології глобалізму. Проблеми збереження української культурної та національної ідентичності в умовах глобалізації та ідеології глобалізму.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання повторний курс
Тема 1 . Вступ. Поняття феномену культури.	Вступ. Поняття феномену культури.	2	–
Тема 2. Ранні форми культури прадавніх культур. Антична культура.	Ранні форми культури прадавніх культур. Антична культура.	2	-
Тема 3. Джерела формування української культури	Джерела формування української культури	4	2
Тема 4. Міфологічний простір давніх слов'ян.	Міфологічний простір давніх слов'ян.	2	-
Тема 5. Культура європейського Середньовіччя	Культура європейського Середньовіччя	4	2
Тема 6. Культура Київської Русі	Культура Київської Русі	2	-
Тема 7. Культура європейського Відродження.	Культура європейського Відродження.	2	2
Тема 8. Українська культура ранньомодерної доби	Українська культура ранньомодерної доби	2	-
Тема 9. Культура європейського Просвітництва.	Культура європейського Просвітництва.	4	2
Тема 10. Феномен бароко в українській культурі	Феномен бароко в українській культурі	2	-
Тема 11. Західноєвропейська культура XIX століття	Західноєвропейська культура XIX століття	4	2
Тема 12. Українська культура XIX століття	Українська культура XIX століття	2	-

Тема 13. Глобальні проблеми сучасної світової культури	Глобальні проблеми сучасної світової культури	2	2
Тема 14. Основні напрями розвитку української культури XX – початку XXI століть	Основні напрями розвитку української культури XX – початку XXI століть	2	-
	Всього годин	32	12

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання \ повторний курс
Тема 1. Вступ. Культура як духовний і суспільний феномен	1) Як ви розумієте вислів: „Смисл культури у боротьбі вічності з часом”? 2) Навести конкретні приклади: матеріальних та духовних цінностей культури, її предметних та особистих форм. 3) Підготувати доповідь на тему: Культура етнографічних груп (субетносів) українського етносу (один на вибір)	—	2
Тема 2. Ранні форми культури прадавніх культур. Антична культура	Ознайомитися з біографією відомого давньогрецького діяча, «батька історії» Геродота та його працею «Історія». Прочитати та проаналізувати IV книгу «Мельпомена» (гіперпосилання на джерело: https://www.ukrlib.com.ua/world/printitzip.php?tid=2860). На основі опрацьованого матеріалу створити невеликий конспект з цитатами про історію походження скіфів та головні їхні традиції. Есе-розмірковування на тему: « Захід є Захід, Схід є Схід, не зустрітись їм ніколи». 2) Підготувати доповідь на тему: «Гробниця Тутанхамона – „відкриття XX століття”». 3) Провести порівняльний культурологічний аналіз культури Стародавньої Греції та Стародавнього Риму.	4	6

Тема 3. Джерела формування української культури.	1) .Трипільська цивілізація – «Золотий вік» прадавньої української культури 2. Зіставити характерні риси/ культурні пам'ятки, артефакти з конкретною культурою: скіфів, сарматів, кіммерійців, трипільців, жителів античних міст Пн. Причорномор'я тощо.	4	6
Тема 4. Міфологічний простір давніх слов'ян.	Використовуючи сучасну наукову літературу та наявні археологічні джерела ознайомитися з міфологією давніх слов'ян. На основі опрацьованого матеріалу створити «Словник міфологічних божеств та істот давніх слов'ян». Доповідь-презентація на тему: “Дохристиянські язичницькі вірування – важливе джерело духовної культури українського народу” 2 Міфологія слов'ян як система світоглядних кодів 3. Образ Світового дерева в атрибутиці української культури. 4. Арійські традиції у слов'янській культурі	4	6
Тема 5. Культура європейського Середньовіччя	Підготувати доповідь: 1) «Середньовічна алхімія – пошук філософського каменю та еліксиру життя. 2) Як ви розумієте запропоновані Л. Маккаї поняття „нове небо”, „нова Земля” та „нова людина” Ренесансу? 3) Есе-розмірковування на тему: “„Мислю, отже, існую”: домінантна роль розуму в новочасній культурі».	4	6
Тема 6. Культура Київської Русі	Ознайомитися та проаналізувати відомий давньоруський літопис «Повість минулих літ» (гіперпосилання на джерело: http://litopys.org.ua/litop/lit01.htm). На основі опрацьованого матеріалу створити хронологічну таблицю з цитатами найважливіших соціокультурних подій описаних Нестором Літописцем. Самостійне опрацювання уривків першоджерел зі запропонованої тематики: * Митрополит Іларіон «Слово про закон і благодать», * Мономах Володимир «Літопис Руський: Поучення». 1. Охарактеризуйте розвиток освіти в Княжу добу. 2. Які пам'ятки архітектури збереглися в Україні від часів Київської Русі? 3. Охарактеризуйте основні жанри	4	6

	образотворчого мистецтва. 4. Які ви знаєте основні осередки культури в Галицько-Волинській державі? 5. Які стилі й тенденції склалися в архітектурі та живописі Галицько-Волинської держави?		
Тема 7. Культура європейського Відродження	Скласти порівняльний аналіз поняття теоцентризму й антропоцентризму на прикладі культури епох Середньовіччя та Ренесансу. Есе-розмірковування на тему: 1. „Творчість – духовна суть епохи Відродження” 2. Рицарська культура в Європі. 3. Видатні представники епохи Відродження. 4. Великі морські подорожі (Колумб, Васко да Гама, Магелан). 5. Книгодрукування у добу Відродження. 6. Філософія та наука доби Відродження	6	6
Тема 8. Українська культура ранньомодерної доби	Ознайомитися з біографією Гійома Левассера де Боплана та прочитати його відому працю «Опис України» (Description d'Ukraine). (гіперпосилання на джерело http://litopys.org.ua/boplan/opys.htm). Після прочитаного, створити міні-конспект з головними цитатами, які на вашу думку якнайкраще висвітлюють тогочасні історикокультурні процеси.	4	6
Тема 9. Культура європейського Просвітництва.	1. Зростання ролі літератури та музики в житті суспільства в епоху просвітництва. 2. Основні художні течії XIX ст. 3. Бах, Гете, Моцарт, Свіфт як величні митці та виразники духу свого часу. 4. Етика та етикет Нового часу	4	6
Тема 10. Феномен бароко в українській культурі	Ознайомитися з основними особливостями козацьких літописів. На власний вибір, обрати та опрацювати один із запропонованих нижче варіантів: -Літопис Самовидця (про події 1648–1702 рр., гіперпосилання на джерел http://litopys.org.ua/samovydsam.htm); -Літопис Грабянки (1710 р., про події від виникнення козацтва до 1709, гіперпосилання на джерело: http://litopys.org.ua/grab/hrab.htm) ---- Літопис Самійла Величка (1720 р., про події в Україні 1648–700 рр., гіперпосилання на джерело: http://litopys.org.ua/velichko/vel.htm).;	4	6

	Під час аналізу джерел, у вигляді міні-конспекту занотувати (зацитувати) ключові відомості, які відображають соціокультурні процеси козацької доби. 2.Поміркуйте над зіставленням загальних характеристик культури європейського бароко та національних особливостей культури власне українського бароко (козацьке, мазепинське)		
Тема 11. Західноєвропейська культура XIX століття	Визначити, чому західноєвропейська культура XIX ст., це стрибок у галузі науки і техніки. Підготувати доповіді- презентації на теми: 1.Художньо-мистецькі напрями культури XIX ст.: неокласицизм (Й.-В. Гете, Й. К.-Ф. Шіллер), романтизм (Ф. Шатобріан, В. Вінї, А. Ламартін, Г. Гайне, Дж. Г. Байрон, Т. А. Гофман та ін.), символізм (Ш. Бодлер, П. Верлен, А. Рембо, С. Малларме, М. Метерлінк, Ж. Мореас, С. Георг, Г. Гауптман, Г. фон Гофмансталь, О. Уайльд, П. П. де Шаванн, А. Беклін), реалізм (Ф. Стендаль, О. де Бальзак), натуралізм (Е. Золя). 2.Розвиток музичного мистецтва: Ф. Шуберт, Р. Шуманн, Ф.Шопен, Й. Брамс, Г. Берліоз, Ф. Ліст, Ф. Мендельсон, А. Рубінштейн, П. Чайковський, Р.Штраус, К. Дебюссі, С. Рахманінов та ін	4	6
Тема 12.Українська культура XIX століття	1.Ознайомитися з біографією відомого українського поета Тараса Шевченка та його збіркою «Кобзар» (гіперпосилання на джерело: http://poetyka.uazone.net/kobzar/). Обрати один із творів та проаналізувати відображені в ньому соціокультурні процеси. Власні думки подати у вигляді ЕСЕ обсягом до 1 сторінки формату А4. 2.Порівняти особливості національно-культурного відродження в Галичині у контексті процесів відродження загальноукраїнської культури	4	6
Тема 13.Глобальні проблеми сучасної світової культури	1) Есе-розмірковування на тему: „Людину можна убити, але перемогти її неможливо” (Хемінгуей). 2) Наведіть приклади зрощення мистецтва і політики у XX ст .. 3) Запропонуйте свої методи подолання соціокультурної кризи. 4) Прокоментуйте тезу: „Постмодернізм – грандіозний проект звільнення від влади Бога, розуму,	4	4

	часу”.		
Тема 14. Основні напрями розвитку української культури XX – початку XXI століть	Із запропонованого переліку обрати фільм/телесеріал, переглянути його та написати ЕСЕ-відгук про кінострічку, її значимість в українській фільмографії та порушену нею політичну, історичну та соціокультурну проблематику: - «Ціна правди»; - «Кіборги»; - «Черкаси»; - «Чорний ворон»; - «Поводир»; - «Сторожова застава»; - «Захар Беркут»; - «Віддана»; - «Мої думки тихі».	4	6
	Всього	54	78

Очікувані результати навчання з дисципліни: формування визначених освітньо-професійною програмою загальних компетентностей, зокрема здатність самостійно орієнтуватись у різноманітній історичній інформації;

- **знати:** концептуальні засади історії та теорії української та зарубіжної культури; історію культури України, її місце в сучасному світі та Європі; історію становлення та розвитку окремих галузей української та зарубіжної культури, - театру, музики, образотворчого мистецтва, архітектури; міжкультурні зв'язки України з країнами Європи та світу; проблеми та перспективи розвитку української та зарубіжної культури в сучасному цивілізаційному процесі.
- **вміти:** збирати, систематизувати інформацію, здійснювати порівняльний аналіз та використовувати її у практичній діяльності; аналізувати на основі наукової методології суспільствознавчих дисциплін багатий фактичний матеріал із історії української та зарубіжної культури; чітко окреслювати предмет і завдання історії української та зарубіжної культури відповідно до інших соціально-гуманітарних наук.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю Менеджмент у спортивній діяльності

Шифр	Програмні результати навчання (ПРН)
ПРН2	Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.
ПРН13	Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами

ПРН15	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
-------	--

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин (для студентів заочної форми навчання) або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
Тема 1. Вступ. Культура як духовний і суспільний феномен	Тестування. Есе.	5
Тема 2. Ранні форми культури прадавніх культур. Антична культура	Тестування. Есе.	5
Тема 3. Джерела формування української культури.	Реферат (чи презентація) на задану тему, доповідь та їх обговорення.	5
Тема 4. Міфологічний простір давніх слов'ян.	Презентації.	5
Тема 5. Культура європейського Середньовіччя	Реферат (чи презентація) на задану тему, доповідь та їх обговорення.	10
Тема 6. Культура Київської Русі	Презентації.	5
Тема 7. Культура європейського Відродження	Реферат, доповідь на задану тему.	10
Тема 8. Українська культура ранньомодерної доби	Тестування. Есе.	10
Тема 9. Культура європейського Просвітництва.	Експрес-контроль. Есе.	5
Тема 10. Феномен бароко в українській культурі.	Презентації. Есе.	10

Тема 11. Західноєвропейська культура XIX століття	Експрес-контроль. Презентації. Есе.	10
Тема 12. Українська культура XIX століття	Презентації.	5
Тема 13. Глобальні проблеми сучасної світової культури	Тестування. Есе.	5
Тема 14. Основні напрями розвитку української культури XX – початку XXI століть	Презентації. Есе.	10
Усього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Основне завдання студента: показати вміння визначити актуальність теми, проаналізувати та систематизувати історичний матеріал, поєднати його з сучасністю. На основі вивченої теми студент повинен показати вміння робити висновки, висловити власну думку.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна: електронні презентації лекцій, тестові завдання в системі Moodle, використання демонстраційних, графічних, схематичних зображень і матеріалів, відеофільми, альбоми з ілюстраціями.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Абрамович С.Д., Чикарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посіб. – Львів: Світ, 2004.
2. Бичко А.К. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій. – К., 1992.
3. Білик Б.І., Горбань Ю.А., Калакура Я.С. Історія української та зарубіжної культури. Навчальний посібник. — К.: Вища школа, Т-во "Знання", 1999.
4. Вечірко Р. Українська та зарубіжна культура / Р. Вечірко. – К., 2003.
5. Греченко В. Історія світової та української культури: Підруч / В. Греченко, І. Чорний, В. Кушнерук, В. Режко. - К.: Літера, 2000.
6. Дещинський Л.Є. Історія української та зарубіжної культури. - Львів: Бескід Біт, 2008.
7. Закович М.М. Культурологія: українська та зарубіжна культура. – Київ, Знання, 2007.
8. Зотов В. Українська та зарубіжна культура. Словник культурологічних термінів / В. Зотов, А. Клімачова, В. Таран. - К.: Центр учбової літератури, 2009.
9. Історія української культури: навч. посіб. / За ред. В.П. Мельника, М.В. Кашуби, А.В. Яртия. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012.
10. Історія світової культури: Навч. посібник / Л.Т.Левчук, В.С.Гриценко, В.В.Єфименко, І.В.Лосєв.– К.: Либідь, 1994.
11. Історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій. - Тернопіль, 2005.
12. Історія української та зарубіжної культури.— С.М. Клапчук, В.Ф. Остафійчук, Ю.А. Горбань та ін.; За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. / Навч. посіб. 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2004.
13. Корінний М. М., Шевченко В. Ф., Короткий енциклопедичний словник з культури. – К., 2003.
14. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб./ М.М.Закович, І.А.Зязюн, О.М.Семашко, Ж.О.Безвершук; За ред. М.М. Заковича. – К.: Знання, 2004.
15. Культурологія: теорія та історія культури: Навч. посіб./ За ред І.І. Тюрменко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005.
16. Курс лекцій з української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / За ред. Л. Дещинського. – Львів, 1999.
17. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і доп. / За ред. Яртия А. В., Мельника В. П. – Львів, 2005.
18. Лобас В. Х. Українська і зарубіжна культура: Навч. посіб. для студентів вищих закладів освіти. – К., 2000.
19. Лосєв І.В. Історія і теорія світової культури. Європейський контекст: Навч. посіб.– К.: Либідь, 1995.
20. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. – Х.: Основа, 1995.
Пустовит А. В. История европейской культуры: Учеб. пос. – К., 2004.

21. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Підручник / Горбач Н., Гелей С., Росінська З. – Львів, 1992.
22. Українська та зарубіжна культура / За ред. Є. Козири. – К., 2000.
23. Українська та зарубіжна культура : навчальний посібник / за ред. М.М. Заковича. – К.: Знання, 2000.
24. Українська і зарубіжна культура. Навчальний посібник / Під заг. ред. Заблоцької К.В. – Донецьк: "Східний видавничий дім", 2001.
25. Шевнюк О. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. - К.: Знання-Прес, 2002.

Допоміжна:

26. Антична культура: Довідник. – К., 1993.
27. Брайчевський М. Ю. Утвердження християнства на Русі. – К., 1988.
28. Грушевський М. С. Хто такі українці і чого вони хочуть. – К., 1991.
29. Крип'якевич І. П. Галицько-Волинське князівство. – К., 1989.
30. Київська Русь: культура, традиції. – К., 1982.
31. Сінкевич О. Б. Культура Галицько-Волинської Русі. – Львів, 2000.
32. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. – Мюнхен, 1959. Касьянов Г.
33. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980 рр. – К., 1995.
34. Шлемкевич М. Загублена українська людина. – К., 1992.
35. Павличко Д. Дискурс модернізму в українській літературі. – К., 1997.

Інформаційні ресурси

1. http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/6047/1/Lecture_notes_discipline_Cultural_science.pdf_3 /Конспект лекцій з навчальної дисципліни “Культурологія” для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання / Укл.: Г. А. Сигида. – Запоріжжя: НУ «ЗП», 2020.82
2. http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2765/3/np_kulturologia_kurs_lektsyi.pdf /Культурологія. Курс лекцій. Ю. Сабадаш, Ю. Нікольченко, Л. Дабло, О. Манякіна . К.: Ліра-К. 2021. 216 с.
3. https://shron1.chtyvo.org.ua/Picha_Volodymyr/Kulturolohiia.pdf /Культурологія : навч. посіб. / за заг. ред. В.М. Пічі. – Львів : Магнолія , 2017. – 375 с.
4. <http://textbooks.net.ua/content/view/6360/50/> /Гриценко Т.Г. Культурологія. Навчальний посібник. 3-тє видання, К., 2019, 392 с
5. <http://moyaукраїна.іо.ua/s108554/kultura> /Моя Україна. Культура
6. <http://elib.nplu.org/> / Культура України. Електронна Бібліотека
7. <http://cultua.media> /Культура. Міністерство культури України. Національне газетно-журнальне видавництво
8. <https://www.facebook.com/UKRSVIT/> /Український світ
9. <http://diasporiana.org.ua/> /Енциклопедія українознавства
10. <http://pidruchniki.com/kulturologiya> /Навчальні матеріали онлайн. Культурологія
11. <http://litopys.org.ua/istkult/ikult.htm> /Історія української культури. Ізборник
12. <http://studies.in.ua/istorijata-kultura-ukrainy-lekcii.html> /Конспект лекцій з історії та культури України

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Нариси з історії української культури : архітектура, образотворче мистецтво, музика, театр, кіно / М. Ваврух, Р. Гавалюк. – Львів : Світ, 2018. – 224 с.
2. Нарис історії культури України / М. В. Попович. – 2-ге вид., допов. – Київ : АртЕк, 2017. – 730 с. : іл.
3. Історія української культури: європейський контекст: навч. посіб. / П. В. Вербицька, І. Я. Хома; Нац. ун-т «Львів. політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. — 301 с.
4. Українська культура: цивілізаційний вимір/ Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. Юрій. – К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. – 496с.
5. Гриценко Т.Г. Культурологія. Навчальний посібник. 3-тє видання, К., 2019, 392 с.
<https://studentbooks.com.ua/content/view/129/46/>
<http://textbooks.net.ua/content/view/6360/50/>
6. Конспект лекцій з навчальної дисципліни “Культурологія” для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання / Укл.: Г. А. Сигида. – Запоріжжя: НУ «ЗП», 2020.82
http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/6047/1/Lecture_notes_discipline_Cultural_science.pdf 3.
7. Культурологія. Курс лекцій. Ю. Сабадаш, Ю. Нікольченко, Л. Дабло, О. Манякіна . К.: Ліра-К. 2021. 216 с.
http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2765/3/np_kulturologia_kurs_lektsyi.pdf
8. Культурологія : навч. посіб. / за заг. ред. В.М. Пічі. – Львів : Магнолія , 2017. – 375 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Picha_Volodymyr/Kulturolohiia.pdf
9. Новітній термінологічний словник з культурології і мистецтвознавства : навчальний посібник / Савельєв В.П., Повторєва С.М. 2-е видання. Львів : Видавництво "Новий Світ-2000", 2020, 302 с.

Електронні ресурси:

1. <http://litopys.org.ua/> – Історія України IX-XVIII ст. (Першоджерела та інтерпретації);
2. <http://www.history.org.ua/> – Інститут історії України НАН України;
3. <http://www.unitest.com/uahist/> – Повні тексти підручників і монографій з історії України для початківців;
4. <http://history.franko.lviv.ua/> – Повні тексти підручників і монографій з історії України для початківців;
5. http://www.history.univ.kiev.ua/index_ukr.html – Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
6. <http://www.history.iatp.org.ua/>
7. <http://www.ukrterra.com.ua/> – Інститут Суспільних Досліджень "УкрТерра" – громадська організація, зареєстрована у 2004 р. Одним із напрямків діяльності є дослідження та популяризація історії України, зокрема історія козаччини та історія української консервативної думки.